

Κείμενο 1

Τα μεταλλαγμένα τρόφιμα και οι κίνδυνοι που κρύβουν

Το κείμενο (διασκευασμένα αποσπάσματα) της κλινικής διαιτολόγου-διατροφολόγου Ειρήνης Χριστάκη που ακολουθεί, έχει αντληθεί από την ιστοσελίδα: <https://runnermagazine.gr/ygeia/diatrofi/21446/ta-metallagmena-trofima-ke-i-kindini-pou-krivoun/>, δημοσίευση: 23.6.2014.

Η γενετική τροποποίηση στις αγροτικές καλλιέργειες, αλλά και στο ζωικό βασίλειο, δεν είναι κάτι τόσο καινούριο όσο θα φανταζόταν κανείς. Τόσο το μπόλιασμα των δέντρων, όσο και η διασταύρωση ζώων είναι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται φυσικά εδώ και εκατοντάδες χρόνια έτσι ώστε με την αλλαγή των ιδιοτήτων τους οι οργανισμοί αυτοί να προσαρμόζονται πιο εύκολα σε νέο περιβάλλον. Οι μηχανισμοί αυτοί, όμως, είναι φυσικοί, ενώ στα σύγχρονα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα, οι συγκεκριμένοι μηχανισμοί είναι τεχνητοί και δεν αφορούν ράτσες του ίδιου είδους, αλλά διασταύρωση γονιδίων πολύ διαφορετικών οργανισμών. Τα ερωτήματα που τίθενται όλο και συχνότερα τα τελευταία χρόνια είναι κατά πόσο αυτά τα προϊόντα έχουν εισχωρήσει στη διατροφή μας και πόσο επικίνδυνα μπορεί να είναι για την υγεία μας.

Η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα μεταβάλλεται διαρκώς και θεωρείται η πιο αυστηρή παγκοσμίως. Μετά από έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2005 και με συναίνεση της κάθε χώρας ξεχωριστά, επιτρέπεται η καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων τροφίμων. [...]

Ο βασικός κανόνας που ισχύει στην Ευρώπη είναι ότι οποιοδήποτε τρόφιμο περιέχει περισσότερο από 0,9% γενετικά τροποποιημένα συστατικά, θα πρέπει αυτό να αναγράφεται στην ετικέτα του. Αυτός ο κανόνας έχει δύο όψεις για τον καταναλωτή. Από την μια πλευρά, δεν του επιτρέπει να γνωρίζει αν το τρόφιμο που καταναλώνει, περιέχει έστω και μικρές ποσότητες γενετικά τροποποιημένων τροφίμων, και από την άλλη, υπάρχουν πάρα πολλές περιπτώσεις – ακόμα και στην Ελλάδα – που έχουν ανιχνευτεί μεγαλύτερες συγκεντρώσεις από τις επιτρεπόμενες, χωρίς αυτό να αναγράφεται στην ετικέτα του τροφίμου.

Πέρα όμως, από την τυπική πλευρά της αναγραφής των γενετικά τροποποιημένων συστατικών στις ετικέτες τροφίμων, αυτό που έχει σημασία είναι κατά πόσο αυτά τα τρόφιμα είναι επικίνδυνα για τον ανθρώπινο οργανισμό. Έχουν πραγματοποιηθεί δεκάδες μελέτες που διερευνούν την επίδραση αυτών των τροφίμων στην υγεία των ζωικών οργανισμών, με τις περισσότερες από αυτές να έχουν γίνει σε επίμυες (αρουραίους). Σύμφωνα με τις ανασκοπήσεις της Αμερικάνικης Ακαδημίας Περιβαλλοντικής Ιατρικής, οι κίνδυνοι που εγκυμονούν για τους

ζωικούς οργανισμούς τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα αφορούν αλλεργικές αντιδράσεις, προβλήματα στο αναπαραγωγικό και το γαστρεντερικό σύστημα, στους νεφρούς, στη ρύθμιση του μεταβολισμού και στην παραγωγή ορμονών όπως η ινσουλίνη. [...] Επίσης, προηγούμενες μελέτες δείχνουν ότι ένας από τους κινδύνους που εγκυμονούν τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα είναι να αναμιχθούν κομμάτια του DNA τους στους ζωικούς ιστούς – χωρίς να μπορεί κανείς να προβλέψει τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτή η διαδικασία. [...] Κρίνεται απαραίτητο όμως αυτές οι μελέτες να εξελιχθούν, για να μπορεί κανείς να πει ότι είναι ασφαλή ή μη τρόφιμα. Οι ενδείξεις από τις έρευνες που έχουν γίνει προς το παρόν υποδεικνύουν την αποφυγή τους.

Κείμενο 2

Ντομάτες γεμιστές (με ορμόνες)

Το κείμενο (απόσπασμα) που ακολουθεί, έχει αντληθεί από το βιβλίο της Λένας Διβάνη με τίτλο «Αγάπη μου, συρρίκνωσα την Ελλάδα» (Καστανιώτης, Αθήνα, 1^η έκδοση 2013), σελ. 116-118.

Μια φορά κι έναν καιρό, όταν ήμουν παιδί στον Βόλο κι έπιανε καλοκαιράκι, έκανα μεγάλη χαρά από μέσα μου: πλησίαζε η ώρα να φάω ντομάτες γεμιστές. Εκείνη την εποχή, δόξα τω Θεώ, δεν υπήρχαν ντομάτες θερμοκηπίου – άσε που και να υπήρχαν, ο μπαμπάς μου ο υγιεινιστής¹ δε θα τις έβαζε με τίποτα στο σπίτι μας. Οπότε την ντομάτα την γεμίζαμε μόλις ωρίμαζε – στην ώρα της σαν Ελβετίδα στο χωράφι που την σπείρανε. Το άρωμά της καθώς την άδειαζε η μαμά μου μού 'χει μείνει αλησμόνητο: ξινούτσικο, δροσερούτσικο, γλυκούτσικο, μοναδικό. Μαζί με την καρπουζομυρωδιά, οι δύο επικρατέστερες στα καλλιστεία καλοκαιρινών μυρωδιών παιδικής ηλικίας νομίζω.

Τα χρόνια πέρασαν, μεγάλωνα συνεχώς κι έφτασα να γίνω φοιτήτρια στην Αθήνα πια. Η ντομάτα μεγάλωσε κι εκείνη. Αλλά – αντίθετα μ' εμένα – ανόσταινε. Αν σου δένανε τα μάτια και σου δίνανε να δοκιμάσεις, δεν καταλάβαινες αν ήταν ντομάτα ή αγγούρι, βρε παιδί μου. Στην αρχή έκανα παράπονα στον manάβη μου: «Σαν αγγούρι είναι, κύριε Μάκη», του έλεγα. «Ε, δε χαίρεσαι», μου' λεγε αυτός, «δύο σε ένα για τη χωριάτικη, σε γλυτώνει κι απ' τα έξοδα».

Δεν ήταν μόνο η γεύση το πρόβλημα όμως: ήταν και το μέγεθος. Θυμάμαι ότι πρωτοείδα ντομάτα σαν καρπουζάκι και σκιάχτηκα² στη λαϊκή κάτω από το σπίτι μου στην Καλλιδρομίου – νόμιζα ότι ήταν δαιμονισμένη! [...] Από τότε ζορίζομαι να καταπιώ ντομάτα θερμοκηπίου. Σκέφτομαι την εικόνα που είδα και με πιάνει μια αποστροφή: να βουτάν τον ανθό μέσα στα χημικά

¹ υπέρμαχος της υγιεινής ζωής

² φοβήθηκα

(ορμόνες και λουπά) και την άλλη μέρα ο καρπός να ωριμάζει καλπάζοντας σαν τη μαγική φασολιά του Τζακ: ψεύτικος, άνοστος, φίσκα στα φαρμάκια αλλά πανέμορφος.

Λίγα χρόνια μετά άρχισαν να εξαφανίζονται οι κανονικές ντομάτες. Οι εταιρείες που πουλάνε τους μεταλλαγμένους σπόρους δε θέλουν να μας αφήσουν καμιά επιλογή. Κάτι τρελοοικολόγοι έχουν απομείνει μόνο να κυνηγάνε από χωριό σε χωριό σπόρους κανονικούς, αυτούς που έφτιαξε ο καλός Θεός, που λέει και η κυρα-Γεωργία, για να 'χουν στο μπαξεδάκι τους. Η τεχνητή ντομάτα θριάμβευσε και η τεχνητή ζωή το ίδιο. Η μόνη χρήση που μου 'ρχεται στο μυαλό πια όταν βλέπω ντομάτα είναι να την πετάξω στον εαυτό μου και σε όλους μας που επιτρέψαμε στα πράγματα να φτάσουν ως εδώ...

Κείμενο 3

Το ελάχιστο

Γιώργος Σκαμπαρδώνης (1953 -), Μικροδιήγημα από τη συλλογή «Νοέμβριος», Πατάκης, Αθήνα: 2014.

Διάβαζα ένα τεράστιο μυθιστόρημα που δεν διαβάζεται. Κουράστηκα. Μπάφιασα. Πόθησα την απόλαυση του συμπτικνωμένου ελάχιστου-θυμήθηκα τον παππού μου τον Θόδωρο, που στην Αρετσού της πόλης, κάποτε, επί ώρες έπινε μίαν ολόκληρη νταμιτζάνα ούζο χωρίς ψωμί, χωρίς μεζέ, χωρίς τίποτε, παρά γλείφοντας μόνο το κεφάλι ενός παστωμένου τσίρου.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Το Κείμενο 1 καταλήγει με την επισήμανση: «Οι ενδείξεις από τις έρευνες που έχουν γίνει προς το παρόν υποδεικνύουν την αποφυγή τους (των γενετικά τροποποιημένων τροφίμων)». Να παραθέσεις σε 60 -70 λέξεις τρεις λόγους που αναφέρει η αρθρογράφος, για τους οποίους θα ήταν συνετό να αποφεύγονται τα μεταλλαγμένα τρόφιμα.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

α. Να αξιολογήσεις τον τίτλο του Κειμένου 2 ως προς τη σχέση του με το περιεχόμενο (μονάδες 2) και ως προς την επικοινωνιακή αποτελεσματικότητά του, σε σχέση με την πρόθεση της αρθρογράφου. (μονάδες 2).

β. Να εντοπίσεις τρία παραδείγματα συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας στο Κείμενο 2 (μονάδες 3) και να εξηγήσεις την επικοινωνιακή τους λειτουργικότητα σε κάθε περίπτωση (μονάδες 3).

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Ποια στάση θεωρούν οι συγγραφείς των Κειμένων 1 Και 2 ότι πρέπει να τηρήσουν οι άνθρωποι απέναντι στην κατανάλωση γενετικώς μεταλλαγμένων τροφίμων; Να εκθέσεις την άποψή σου σε 60-70 λέξεις περίπου.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις στο Κείμενο 3 τη στάση του αφηγητή προς την ανάγνωση αξιοποιώντας τρεις σχετικούς κειμενικούς δείκτες. Να εκφράσεις την προσωπική σου σχέση με την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων. (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15